

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การกระตุ้นพัฒนาการ ระยะแรกเริ่มในเด็กดาวน์ซินโดรม สามารถสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะได้ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อกระตุ้นพัฒนาการให้กับเด็กดาวน์ซินโดรมที่เข้ารับบริการในหน่วยพัฒนาการและการเจริญเติบโต โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นเด็กดาวน์ซินโดรมที่ได้รับการตรวจโครโมโซมว่าเป็นดาวน์ซินโดรมแบบ Trisomy 21 โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ กรณีศึกษา คือ เด็กดาวน์ซินโดรม แรกเกิด-3 ปี ในช่วงที่มีการทดสอบพัฒนาการ จำนวน 3 คน ที่เข้ารับบริการที่หน่วยพัฒนาการและการเจริญเติบโต โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และกลุ่มควบคุมเทียบ เป็นเด็กดาวน์ซินโดรมที่ไม่ได้รับบริการในหน่วยพัฒนาการและการเจริญเติบโต โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวน 5 คน ที่มีระดับพัฒนาการในด้านต่างๆ อย่างน้อย 1 ด้านใกล้เคียงกับกรณีศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระยะเตรียมการ (ระยะมีการใช้แบบทดสอบ Denver II และ Hawaii Early Learning Profile : HELP) ผู้วิจัยได้รับการอบรมการวัดและประเมินพัฒนาการจากผู้เชี่ยวชาญ และได้ทดลองใช้กับเด็กจากมูลนิธิสงเคราะห์เด็กสภากาชาดไทยและเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการที่หน่วยพัฒนาการเจริญเติบโตซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่าง จนได้ค่าสหสัมพันธ์ในแต่ละแบบทดสอบระหว่างกับผู้เชี่ยวชาญ ไม่ต่ำกว่า 0.9 สำหรับการวัดเด็ก 5 คน ต่อเนื่องกัน

2. ระยะก่อนการทดลอง (ระยะคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง)

2.1 ศึกษาระเบียบประวัติของเด็กในหน่วยพัฒนาการและการเจริญเติบโต โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เพื่อคัดเลือกเด็กที่เป็นดาวน์ซินโดรมแบบ Trisomy 21 จำนวน 3 คน

2.2 ผู้วิจัยทำความคุ้นเคยกับเด็กและผู้ปกครอง ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการนำเด็กมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง และการฝึกกระตุ้นพัฒนาการที่บ้านสัปดาห์ละ 3 วัน

2.3 ผู้วิจัยประเมินพัฒนาการของกรณีศึกษาโดยใช้แบบประเมิน Denver II และ HELP โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและผู้สังเกตร่วม Inter-rater reliability เท่ากับ 0.90

2.4 ศึกษาระเบียบประวัติของเด็กที่ไม่ได้รับบริการในหน่วยพัฒนาการและการเจริญเติบโต โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เช่น เด็กผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระนอง จนได้เด็กควานซ์ซินโดรมที่มีระดับพัฒนาการอย่างน้อย 1 ด้านใกล้เคียงกับกรณีศึกษา ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านของกรณีศึกษา รวมจำนวน 5 คน

2.5 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการกระตุ้นพัฒนาการสำหรับกรณีศึกษาแต่ละราย

3. ระยะทดลอง (ระยะฝึกกระตุ้นพัฒนาการ)

3.1 กรณีศึกษาทั้ง 3 รายได้รับการฝึกกระตุ้นพัฒนาการตามโปรแกรมกระตุ้นพัฒนาการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งการฝึกเป็นฝึกแบบตัวต่อตัวที่บ้านสัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 45 – 60 นาที ฝึกกลุ่มที่หน่วยพัฒนาการและการเจริญเติบโต สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 3 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 เดือน โดยการฝึกอยู่ในรูปแบบการเล่น และการออกกำลังกาย ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้น

3.2 มีการประเมินพฤติกรรมเป้าหมายด้วยแบบสำรวจรายการพฤติกรรม (Behavior Checklist) ทุกครั้งที่มีการกระตุ้นพัฒนาการเด็ก และประเมินผลการกระตุ้นพัฒนาการด้วยแบบสำรวจรายการพฤติกรรมทุกเดือน ส่วนในกลุ่มควบคุมเทียบได้รับการประเมินพัฒนาการด้วยแบบสำรวจรายการพฤติกรรมเดียวกันกับกรณีศึกษาที่จับคู่เปรียบเทียบทุกเดือน

4. ระยะหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดโปรแกรมกระตุ้นพัฒนาการ ผู้วิจัยจะทำการประเมินพัฒนาการของเด็กด้วยแบบสำรวจรายการพฤติกรรม ทั้งในกรณีศึกษา และกลุ่มควบคุมเทียบ

5. ระยะติดตามผล หลังจากสิ้นสุดโปรแกรมกระตุ้นพัฒนาการ ผู้วิจัยจะทำการประเมินพัฒนาการของเด็กด้วยแบบสำรวจรายการพฤติกรรม ทั้งในกรณีศึกษาและกลุ่มควบคุมเทียบ เพื่อติดตามดูความคงอยู่ของพัฒนาการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประเมินพัฒนาการของกรณีศึกษา และกลุ่มควบคุมเทียบด้วยแบบประเมินพัฒนาการ Denver II ในระยะก่อนการกระตุ้นพัฒนาการ และด้วยแบบประเมินพัฒนาการ HELP ในระยะก่อนกระตุ้นพัฒนาการ และประเมินพฤติกรรมเป้าหมายด้วยแบบสำรวจรายการพฤติกรรมเป้าหมายทุกเดือนเป็นเวลา 6 เดือนและระยะติดตามผล เปรียบเทียบพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของกรณีศึกษา และกลุ่มควบคุมเทียบ

2. ประเมินพฤติกรรมเป้าหมาย กรณีศึกษาทุกครั้งที่มีกระตุ้นพัฒนาการด้วยแบบสำรวจรายการพฤติกรรมเป้าหมาย และประเมินพฤติกรรมเป้าหมายเดือนละครั้งในกลุ่มควบคุมเทียบ เปรียบเทียบการเกิดพฤติกรรมเป้าหมาย ของกรณีศึกษาและกลุ่มควบคุมเทียบเมื่อเดือนที่ 6 เป็นร้อยละ

3. เปรียบเทียบระยะเวลาของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมาย ในกรณีศึกษาและกลุ่มควบคุมเทียบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการระหว่างกรณีศึกษาและกลุ่มควบคุมเทียบ ในระยะก่อนการทดลอง พบว่า กรณีศึกษากับกลุ่มควบคุมเทียบ ไม่มีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าเด็กที่ได้รับการคัดเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 2 กลุ่ม มีพัฒนาการเท่าเทียมกันทุกด้าน
2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมาย ระหว่างกรณีศึกษาและกลุ่มควบคุมเทียบเป็นร้อยละ กรณีศึกษาเกิดพฤติกรรมเป้าหมายมากกว่ากลุ่มควบคุมเทียบในทุกๆ ด้าน แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการกระตุ้นพัฒนาการที่สร้างขึ้นมีผลในการส่งเสริมพัฒนาการกรณีศึกษาทั้งด้านสติปัญญา ภาษา กล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สังคม-อารมณ์ และการช่วยเหลือตนเอง
3. กรณีศึกษา มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น มากกว่าและเกิดก่อน กลุ่มควบคุมเทียบในทุก ๆ ด้าน
4. พฤติกรรมเป้าหมายที่เกิดขึ้นยังคงอยู่ หลังจากเสร็จสิ้นการกระตุ้นพัฒนาการ

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โปรแกรมกระตุ้นพัฒนาการในระยะแรกเริ่มมีความเหมาะสมสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรม เนื่องจากโปรแกรมกระตุ้นพัฒนาการที่สร้างขึ้นนี้ได้ออกแบบให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับพัฒนาการ ความสนใจ และสิ่งแวดล้อมของเด็กแต่ละคน ซึ่งสามารถใช้ในการเล่นและดูแลเด็กในชีวิตประจำวันได้ ทำให้เด็กสนุกกับการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ผ่านการเล่น และทำกิจวัตรประจำวัน ซึ่งมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของพัฒนาการทุกๆ ด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ภาษา กล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สังคม-อารมณ์ และการช่วยเหลือตนเอง จากการประเมินพัฒนาการด้วยแบบประเมินพัฒนาการ HELP

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีความแตกต่างของเด็กและครอบครัวแต่ละราย ทำให้ลักษณะงานวิจัยต้องเป็นแบบคลินิก ซึ่งมีผลทำให้ใช้ตัวอย่างได้น้อยทำให้ไม่สามารถใช้เป็นตัวแทนประชากรทั้งหมดได้ แต่จะให้รายละเอียดได้มากกว่า
2. มีผลกระทบจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกตัวเด็ก ได้แก่ สุขภาพเด็ก การกระตุ้นพัฒนาการที่เด็กได้รับจากผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น สภาพที่อยู่ การเลี้ยงดู และการยอมรับของพ่อแม่แต่ละคนไม่เหมือนกัน ซึ่งอาจมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก

3. การประเมินพัฒนาการ

- สถานที่ในการประเมินพัฒนาการในกรณีศึกษาทำที่บ้านและหน่วยพัฒนาการและการเจริญเติบโต โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ซึ่งเด็กคุ้นเคย แต่กลุ่มควบคุมเทียบทำที่ตึกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เด็กมีความแปลกใหม่กับสถานที่ ซึ่งมีผลในการประเมินพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กที่มีพัฒนาการช้า
- ความคุ้นเคยกับผู้วิจัย กรณีศึกษามีความคุ้นเคยกับผู้วิจัยมากกว่า เมื่อมีการประเมินพัฒนาการกล้าที่จะมีปฏิริยาโต้ตอบมากกว่ากลุ่มควบคุมเทียบ ซึ่งการไม่ทำของกลุ่มควบคุมเทียบอาจเนื่องมาจากความจำกัดของเวลา สถานที่และความแปลกหน้าของผู้วิจัย ซึ่งทำให้กรณีศึกษาได้เปรียบกว่าเมื่อกลุ่มควบคุมเทียบไม่ทำอาจทำให้การประเมินพัฒนาการได้ผลว่าทำไม่ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเชิงคลินิกอยู่แต่เพิ่มกรณีศึกษาให้มากกว่านี้ เพื่อให้เห็นแต่ละรายได้ ซึ่งต้องอาศัยบุคลากรและเงินทุนในการทำวิจัยมากขึ้นเพื่อที่จะสามารถนำผลมาคำนวณทางสถิติได้
2. ควรมีการศึกษาผลของการส่งเสริมพัฒนาการในระยะยาวเพื่อให้สามารถติดตามผลการส่งเสริมพัฒนาการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรจัดโปรแกรมกระตุ้นพัฒนาการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมทางการเรียนก่อนส่งเด็กเข้าเรียนร่วม
4. สามารถใช้โปรแกรมการกระตุ้นพัฒนาการในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นต้นแบบ เพื่อให้บุคลากรด้านการกระตุ้นพัฒนาการหรือผู้เกี่ยวข้อง นำไปปรับใช้ได้

ข้อเสนอแนะในการจัดโปรแกรมการกระตุ้นพัฒนาการ

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การกระตุ้นพัฒนาการมีผลดีในการกระตุ้นพัฒนาการของเด็กหลายกลุ่มเช่นเด็กดาวน์ซินโดรมจึงควรนำมาใช้จริงกับเด็ก ในต่างประเทศให้ความสำคัญกับการกระตุ้นพัฒนาการมากจะเห็นว่า มีการจัดตั้งศูนย์การกระตุ้นพัฒนาการสำหรับเด็กมากมายและมีการพัฒนาบุคลากรในด้านต่าง ๆ ที่จะให้การช่วยเหลือเด็ก และได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นอย่างดี

สำหรับในประเทศไทยการนำการกระตุ้นพัฒนาการมาใช้ยังมีข้อจำกัดหลาย ๆ ด้านทั้งด้านสถานที่ อุปกรณ์ บุคลากร ที่ยังขาดแคลนและรัฐบาลยังไม่ให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง

เท่าที่ควร ผู้ปกครองยังมีความเข้าใจที่ผิด เกี่ยวกับเด็กดาวน์ซินโดรมที่คิดว่า คงไม่มีการรักษาใดที่ทำให้เด็กดีขึ้นได้ใกล้เคียงกับเด็กทั่วๆ ไป ตลอดจนความเอาใจใส่และการดูแลเด็กยังไม่ดีเท่าที่ควร